

О.Є. Златогорський

РОЗВІДКИ НА ВОЛИНІ

Експедицією ДП «Волинські старожитності» проведено 4192 експертизи на предмет наявності чи відсутності культурного шару. На 3431 ділянці культурного шару не виявлено, на 413 ділянках засвідчено наявність культурного шару пізньосередньовічного часу або розташування ділянок поряд із відомими пам'ятками. На 329 ділянках виявлено культурний шар різних періодів. Варто зазначити, що більшість ділянок (291), на яких було виявлено культурний шар, є відомими пам'ятками або в історіографії, або завдяки експертизі останніх п'яти років. Це поселення різних хронологічних періодів і структури в м. Луцьку (Старе місто, передмістя Глушець), м. Володимирі-Волинському (уроч. Апостольщина), сіл Боратин (уроч. Могилки), Рованці (уроч. Панський город, IV сінокіс, Куповаті), Новостав, Гірка Полонка, Полонка, Зміїнець, Веселе, Лище, Підгайці, Крупа Луцького р-ну, м. Берестечко, сіл Загаї, Перемиль Горохівського р-ну, с. Старий Чорторийськ Маневицького р-ну, смт Олика, сіл Липляни, Жидичин Ківерцівського р-ну, с. Зимне Володимир-Волинського р-ну, с. Радовичі Турійського р-ну.

Проте під час проведення експертиз було виявлено і нові пам'ятки. Зокрема, у с. Піддубці Луцького р-ну. На культурній мапі України це село відоме завдяки пам'ятці національного значення — оборонної церкви Св. Покрова XVIII ст. В історії археології — відоме завдяки двом курганным могильникам давньоруського часу, частково дослідженими К. Мельник та Я. Фітцке. Під час проведення експертизи на північно-східній околиці села, на підвищенні серед заболоченої заплави, за 150 м на північ від Покровської церкви, за 200 м на схід від господарського двору та за 0,5 км на південь від автотраси Луцьк—Київ було виявлено поселення давньоруського часу XII—XIII ст.

Поселення давньоруського часу XII—XIII ст. виявлено також у с. Забороль Луцького р-ну на південно-західній околиці села, на мисі правого

Археологічні дослідження в Україні 2012. – Київ-Луцьк: Волинські старожитності, 2013. – С.130-131.

берега р. Омеляник (лівосторонній доплив р. Стир), за 450 м на південь від господарського двору.

Багатошарове поселення доби бронзи, ранньозалізного віку та пізнього середньовіччя виявлено у с. Годинь Ратнівського р-ну. Воно розташоване на південно-західній околиці села, на мисі першої надзаплавної тераси західного берега оз. Любовель, за 350 м на південь від державного кордону України з Республікою Білорусь.

Багатошарове поселення стжижовської культури доби бронзи, ранньозалізного віку та давньоруського періоду X—XI ст. виявлено в с. Гремяче Ківерцівського р-ну. Воно розташоване у західній частині села, на мисі серед заболоченої заплави, на відстані 10 м від автодороги Гремяче-Цумань та близько 800 м на південний захід від клубу.

Багатошарове поселення культури лійчастого посуду доби міді, бронзової доби та давньоруського періоду XII ст. виявлено у с. Марія Воля. Воно розташоване на південно-східній околиці села, в уроч. Острів біля Будьонного, на мисі серед заболоченої території, утвореної рукавами р. Свинорийки.

Під час прокладання траншеї під кабель зв'язку у центральній частині м. Луцька по вул. Горького (уроч. П'ятницька Гірка) виявлено могильник давньоруського часу XII ст. У межах траншеї завширшки 0,4 м досліджено п'ять жіночих поховань, орієнтованих на захід. Супровідний матеріал поховань складався з керамічних виробів і бронзових скроневих кілець XII ст. Поховання виявлено на незначній глибині — 0,4—0,5 м від рівня денної поверхні, тому пошкоджені попередніми земляними роботами. За історичними джерелами, поряд із могильником існувала П'ятницька церква XIV ст. На жаль, провести комплексне дослідження у 2012 р. не було змоги, оскільки поверхня могильника заасфальтована та юридично територія належить різним структурам. Проте цей могильник може відкрити нове бачення історії княжого Лучеська.